

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

Aquest número 10 cèntims per tot arreu

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
Telèfon núm. 18692.—BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1,50.—ESTRANGER, 2,50 pessetes

La creu de Matagalls

A les set tocases, sortíem l'Ortega i jo, de Viladrau, amb les lleganyes encara als ulls.

El cant dels ocells, l'airet de la matinada que refresca com un bany, aviat ens espavilen.

"Fa un jorn que s'emmotlla a la mà". Ens besa la cara una llum de mel. Sobre els nostres caps, ni un núvol, ni una teranyina. La terra tova convida a jeure, a trepitjar-la.

El pit, els pulmons, s'exemplen, i sentim com mai el goig de viure, de respirar.

Sortosament, aquest plaer no ens el poden pendre. No ho diguem massa alt, però, per si de cas.

Hem deixat enrera Viladrau, i ens hem ficat entre boscuries.

Som encara al camí ral, per això. Masies i cases de camp a un costat i altre de la carretera. Remor de rodes que baixen partint pedres pels camins. Dringar d'esqueletes i bruelar de vedells que a les cledes somnien amb l'herba grassa dels pasturatges.

Un vol de perdius taca el blau del cel, ratlla i trenca en trenta trossos el cristall del matí.

Puja el sol a l'horitzó, i pugem nosaltres els primers esglaons del Montseny.

Per ara, ni senyals de fatiga. Caminem lleugers, com si avui estrenéssim els peus o ens haguessin sortit ales als talons.

Cabdellada la carretera, entrem per viaranyes entortolligats, per aspreses més agres.

Esmorzem a L'Arola, a l'ombra d'uns castanyers centenaris, tan superbs, que són veres majestats i monuments vegetals. Exemplars hi ha que no els podrien abraçar cinc homes en rotllana.

Despatxat el pernil, ens carreguem al coll la motxilla, i avant.

Suem com uns camàlics, i a la riera de l'Oratori ens tirem a l'aigua.

El camí de bast s'estreny, s'ofega en una fondalada i esdevé un corriol que s'enlaira quasi vertical als cims. Allà dalt, penjat d'un penyal feréstec, com un niu d'àligues, es veu Sant Segimon. Mil dos-cents o mil tres-cents metres damunt la mar.

Malgrat que una fageda magnífica ens

fa de dossier, portem la camisa i els calçotets xops.

Esbufeguem paorosament. Els peus ens ballen. Comencen a fer-nos figa les cames. Matagalls, sí que és veritat que mates els galls.

A Sant Segimon, amb una copa d'escaenyapits ens adobem una mica.

Ve ara un tros afros, un camí de cabres fallat en un cingle, a l'esquena del qual ens enfilem a genollons, agafant-nos amb les ungles a la roca.

Som, per fi, a Sant Miquel dels Barretons. Si em perdo, que no m'hi cerquin.

A dreta i esquerra, avencs que esgarriren, valls i barrancades que fan rodar el cap.

El panorama, de primer antuvi, ens deixa atuits. Prompte, però, reaccionem.

Misteri entorn. Mortal silenci. Soledat que glaça la sang.

Toquem amb les mans el cel. Sembla que des d'aquestes altures, es pugui apagar amb un buf els astres, despenjar del firmament el sol com una llàntia.

Carenejant, ascendint sempre, arribem a la font de l'Escot. Una nuvolada que damunt dels nostre cap ràpidament es congria, ens fa apretar el pas.

A mig dia albirem la creu de Matagalls. El seu braç esquerre trencat ens suggereix una reflexió filosòfica, pròpia de les circumstàncies.

Aquest braç — pensem — el devia perdre pujant ací dalt.

ANGEL SAMBLANCAT

Notes marginals

"No crec que hi hagi en tota la terra— escrivia Voltaire a D'Alembert— un ésser més lliure que jo".

"El servei domèstic— diu L. Romier— fou condemnat a desaparèixer en la seva antiga forma, persistint tan sols com un luxe que hom haurà de pagar molt car, el dia que augmenti el nombre d'oficis lliures que puguin ésser ocupats per les dones i per les classes pobres".

"Hi ha molts remeis — va escriure La Rochefoucauld — contra l'amor, però no n'hi ha cap d'infalible".

MacDonald a Amèrica

Briland.—Vés amb compte, que no siguis el "premier" en fer l'ànec.

La columna de l'esquerra

GABRIEL ALOMAR

POQUES figures tan simpàtiques, tan plenes de dolça amistat, com aquesta de Gabriel Alomar. Apassionat, liberal, tendre. Com Víctor Hugo, Miguel de Unamuno, Salvomini, és una consciència liberal, civil. Professor. Convencionista. En una República, seria el seny ordenador de l'educació ciutadana. En una Assemblea política, és l'home que uneix voluntats. En la tribuna periodística, és el comentari més viu i més intens de tota causa noble.

Pobre, ple de saviesa. Interessat per tots els afers en què la justícia hi té a veure. La víctima l'interessa més que la Societat. El seu títol més noble, el que li apuntà Josep Carner, des de les planes de La Veu de Catalunya: "el de la gorra d'En Rull." I bé, sí, el de la gorra d'En Rull. I què? Però bé val més ésser el de la gorra d'En Rull, que no pas el del barret de copalta d'un ministeri Maura.

La seva ploma posada al servei dels pobres, de les causes liberals. Veieu-lo sempre, íntegrament al costat del valor sentimental. No escamoteja mai el seu criteri davant d'un problema polític. Diu el que sent, per un imperatiu de veritat. Per què amagar en el remoreix i la joguina d'una prosa elegant i envilida a l'hora, l'opinió d'una política?

Tota sa vida és una recta. No hi ha una oscil·lació en el seu mestratge. Republicà, socialista. El seu comentari neix a través de la seva doctrina política. Cap interès l'ha seduït. Un ministre qualsevol, Romanones més d'un cop li ha ofert, li hauria donat categoria superior dins de la carrera, amb una mica de cordialitat pel règim. Ell ha negat sempre la venda de les seves conviccions polítiques.

Aquest home ple d'emocions polítiques liberals té prou premi amb la consideració dels seus i dels contraris, que no pas amb els galons de la carrera. Un carrer a Palma silenciós, una biblioteca carregada, un correu nombrós, uns munts de diaris que li recorden temps de lluita i una nombrosa família. Aquest és el seu ambient. Ací s'hi troba bé.

Quan els intel·lectuals panteixaven davant del difunt Xenius, Gabriel Alomar s'indignava de tanta pedanteria.

Ell demanava, per a Catalunya, claredat, claredat, claredat.

I l'altre volia una ensenyança carregada de matisos de flirt.

Quan Xenius sabé que Alomar anava a fer un article contra seu, per haver-se apuntat el cop de què fou l'únic intel·lectual català que es posà acostat a Rull, l'anà a trobar i s'agenollà davant d'ell.

En posar-se Xenius de genolls a terra davant d'Alomar, semblava que era tota la vella secta del Seminari de Filosofia — avui traspasada a El Matí — la que s'ajupia enfront de la claredat política i la rectitud moral d'aquest home tendre i emocionant que escriví La columna de foc.

La setmana que ve: Nicolau d'Olwer.

INTENCIONS

HA CAIGUT UN NOU DESCOBRIDOR

AQUEST amic estava molt indignat. Aquest amic m'allargava un llibre.

Jo l'he pres. Era un llibre francès: La petite infante de Castille, d'Henri de Montherlant.

—Llegeix'l, llegeix'l! — ha cridat l'amic —. Es una vergonya, una canallada!

Jo li he promès llegir-lo, i ell s'ha calmat; pensant, potser, en l'estona llastimosa que jo passaria. Però jo he llegit La petite infante de Castille, i no m'he indignat. Literàriament, té un escàs valor. Quant a la visió d'Espanya, i, sobretot, de Barcelona, Henri de Montherlant ens demostra la miopia i la mala fe de la majoria dels francesos, quan els toca jutjar coses de fora França. Aquest llibre d'Henri de Montherlant no m'ha indignat, com esperava el meu amic: m'ha semblat pobre, idiota, fals, ridícul.

Us vui transcriure alguns paràgrafs del llibre d'aquest pobre idiota. Així vosaltres direu si jo tinc o no raó en condemnar-lo.

Diu Montherlant: Barcelone est une ville de six cent mille deux cents âmes, et elle n'a qu'un urinoir.

Jo no sóc — com es veu que és el senyor Montherlant — massa aficionat a visitar urinaris: ni a Barcelona, ni a París, ni enlloc. Però, vaja!, em sembla que el senyor Montherlant exagera. A Barcelona n'hi deu haver més d'un d'urinari.

Trois jours plus tôt, dans un élevage (sic) de taureaux (Florés) voisin d'Albacete, j'avais, en passant de cape un petit taureau.

Caram, caram! Torero i tot, senyor Montherlant? Vostè no es priva de res! Llastimosament, la cosa té un grotesc en to major que ni un francès, per molt francès i escriptor que sigui, pot dissimular.

Diu el senyor Montherlant que les espanyols ont la manie d'être toujours en deuil. Això no deixa d'ésser una beneiteria més d'aquest senyor. O potser porta ulleres fumades? Aquesta al·lusió a l'Espanya negra — l'Espanya negra que han inventat els francesos — no deixa d'ésser una fantasia. Avui, a Barcelona, a Madrid, a Sevilla, a Bilbao, a Sant Sebastià — ciutats tan civilitzades i europees com París i molt més civilitzades i europees que algunes ciutats de

França — la gent, a més de vestir, usualment, de color, vesteix molt millor que a París. Sobretot, els homes. I sense l'ajuda de cap André de Fouquières, àrbitre d'elegàncies que s'ha passejat pel Bois — sense tenir noció del ridícul — en pantalons curts i ensenyant les lligacames.

El senyor Montherlant ens parla dels comiats als andens d'estació, costum que és llei de cordialitat i cortesia, i que també s'usa a Londres, a Berlín, a Nova York, a Milà, a Viena, a Budapest, a París. Fins a París, senyors! A París, que és el cor i el cervell d'Europa, la gent s'acomia! Això és espantós, senyor Montherlant! I és espantós que vostè ho hagi hagut de venir a descobrir a Espanya.

I el que més el molesta dels comiats és la paraula Adios. "Que de cris! Quelle excitation! Adio! Adio! (l's final du mot n'étant pas prononcé)". Parlem-ne d'això. Això deu passar a Andalusia — i encara —. A Madrid, a Segòvia, a Avila, a Alcalà de Henares, a Ciudad Real, a Salamanca, a les Castilles i a la resta d'Espanya, la gent pronuncia la s final d'adiós. Aquests crits, aquests adio li semblen al senyor Montherlant un automatisme qui dénonce cruellement le vide du cerveau. Home, no tant, no tant! Cal pensar una cosa: que els francesos també criden — tant o més que els espanyols —, i a nosaltres, quan viatgem entre ells, els seus crits no ens semblen una cosa de l'altre món.

El que passa és que Henri de Montherlant té — i hom ho observa en tot el llibre — un marcat interès en que hom vegi que coneix l'espanyol. Però això, pobret!, també són il·lusions seves. Decididament, els francesos com el senyor de Montherlant — que, llastimosament, abunden — tenen una bona fe admirable. Ven aqua (!) nene. (Viens ici, petit)".

Jo crec que el senyor de Montherlant, en comptes d'apendre de passar de capa un toro, cosa que a París — a París, l'empori de la Civilització, de l'Espiritualitat, del Talent, de l'Elegància — no li servirà de res, li hauria estat millor que aprengués bé l'espanyol. Cosa que sempre serveix: a París i a tot arreu.

I com aquest article ja es fa un xic massa llarg, ho deixarem per a un altre dia.

Lluís CAPDEVILA.

La columna de la dreta

"XENIUS"

QUANTS anys han passat d'aquells que Xenius era la màxima autoritat cultural catalana? Sembla que n'hagin passat molts. En realitat, no gaires: el difunt Xenius era, segons la Lliga Regionalista, la majoria política que regentava la Diputació Provincial de Barcelona i la Mancomunitat de Catalunya, el màxim valor intel·lectual de casa nostra. Teníem un savi de primera mà. Un savi de debò. Un savi que, fins i tot, sabia escriure sense que l'entengués gaire gent. Quin home!

Xenius, però, era un cabotin. Ha estat un dels cabotins més grans de la cultura catalana. La seva filosofia no era altra cosa que un periodisme sensible i intel·ligent. Res més. Tot el noucentisme va anar escales avall, el dia que va voler-ho en Ramon Turró.

Però un dia, no pas per una qüestió espiritual, sinó per una baralla d'ordre administratiu, es disputà amb qui llavors regentava la Mancomunitat, el senyor Puig i Cadafalch. Sortí molt malparat de la Diputació, i inicià la seva volta al circ. Era d'aquells pallassos dels intermedis que volen ajudar, i no fan res. Anava pidolant, de casa en casa, aixopluc. Però no el demanava com els pobres, sinó com els que no saben fer altra cosa que manar. Volia entrar i ésser l'amo. Per què? Per fer mal bé les forces constituïdes? Volgué ésser republicà radical, perquè Lerroux el fes diputat provincial per Badalona; volgué ésser albista, per fer la guitza a Cambó; després, comunista, i demanà protecció al pleurat Layret i als actius Joaquim Maurin i Andreu Nin... Volgué cercar, en l'obra passada, arrels liberals, i tingué la impudència de dir que ell havia estat l'únic intel·lectual de Catalunya que havia defensat Rull. O s'oblidava d'Alomar, o creia que aquest no era un intel·lectual.

Després no hi pogué conviure, amb les esquerres. Són aquestes massa clares i fiscalitzadores.

Fou ciervista, per indicacions d'Azorín. Passà a col·laborar a l'ABC, i a donar conferències, al te de les cinc del Ministeri del Treball, sobre sociologia.

Ara l'home és de l'altra banda. Desdium tot el que havia dit amb un desvergonyment fantàstic,

Però ningú li fa cas.

Es una ploma que vola segons va el vent. Aquesta frase és molt cursi, ja ho sabem. Però és pariona a la que va dir l'antic Mestre, quan deixà l'eina creada per Pompeu Fabra, per aquella que vuela entre dos continents.

Es un regalet que les dretes ens volgueren fer; però que nosaltres li tornarem, perquè no vollem gent com aquella. Al cel sia.

La setmana que ve: BOFILL I MATES.

MacDonald als Estats Units

LA Premsa diària parla dels grans preparatius que als Estats Units s'estan fent per a rebre a Ramsay MacDonald.

Ja és sabut que el "premier" anglès embarca cap a Nova York el dia 10 del vinent octubre.

El viatge el realitzarà el cap laborista amb sa filla Isabel, en honor de la qual i de son pare hom està organitzant a la Unió balls, "soirées", convits, caceres, funcions, processons, manifestacions, etc., etc.

Els ianquis asseguren que volen tirar la casa per la finestra i que cap rei haurà estat objecte dels homenatges que ells faran al "leader" socialista.

Tot això està molt bé. Un gra massa bé i tot.

Tant és així, que trobem absolutament desproporcionada i mancada de sinceritat aquesta alegria oficial i desconfiem ja dels resultats pràctics del viatge del president del Consell de ministres de la Gran Bretanya.

En efecte; si tants banquets, discursos, músiques i festes hi ha en projecte, quin temps ha de quedar per a parlar de ço que interessa a ambdós països i al món sencer; volem dir, de la qüestió del desarmament naval?

I és això, la pau en perill, el que ens té neguitosos i ço que voldríem saber com ho volen arranjar els dirigents ianquis.

Quants creuers del programa votat pel Senat volen realment construir i quants cuirassats i submarins estan definitivament disposats a liquidar?

Els coets, els festins, les costellades, les xampanyades, no són més que fum.

Fum, que s'envia als ulls del poble per tal que no hi vegi i amb que s'encega l'adversari per distreure'l i clavar-li ganivetada més fàcilment.

Lerrouxistes o radicals?

LES romanalles d'aquell moviment que un jorn es digué republicà radical, per motjar-se després lerrouxista, s'agiten remorosament. I ho fan, segons ha estat dit en públic, per arribar a la convocatòria d'una Assemblea Nacional on estructurades siguin les bases per les quals ha d'ésser regimantat el partit.

Bé està que així ho facin. Si algun cop tingué aplicació exacta allò de "més val tard que mai", ara n'és una bona hora. Però com se vulguí que tenim els nostres dubtes i recels, els volem exposar ben sincers.

De què es tracta? De reorganitzar — per bé que fóra més ben dit, en aquest cas, d'organitzar — un Partit Republicà Radical, amb els Comitès i elements representatius seus, nomenats per tots els components del Partit? On, periòdicament, aquests mateixos elements hi donin compte de llur gestió, per tal d'ésser ratificada, si és justa, o rebutjada, en cas que no ho fos? On el programa del Partit i les normes a seguir siguin la concreció d'allò que la massa del Partit pensí? On els càrrecs públics i els de regiment interior del Partit siguin exercits per aquells homes a qui la majoria designi, i no pels afavorits o pels aliats del cabdill?

Si d'un partit així es tracta, en bona hora que sigui una realitat l'organització seva. I li augurem que, des del primer minut, recomptarà les simpaties de tots aquells qui de debò vulguin la instauració de la República.

En canvi, però, si de reorganitzar el lerrouxisme, de seguir essent "lerrouxistes" es tractés, aleshores no hi ha res a fer. És preferible que l'intent de reorganització quedi dins de l'ou, que no passi d'ésser una altra provatura.

I, així, callin i enllesteixin els cantors, els mals cantaires diríem, d'aquesta tradició republicana que es rebolca en la infundat del cabdillisme, del personalisme, de la idolatria per un home. Les idees, davant; els homes, després.

Això d'ésser "ista", de qui es vulguí que sigui, ans vergonya que honor comporta; més bé que una prova de dignitat, ho és d'abjecció; més aviat vol dir submissió, supeditació voluntària, que no amor a la llibertat.

I si organitzacions republicanes cal que hi hagi, que hi siguin; però que representin la voluntat col·lectiva, que siguin expressió de les multituds; que les idees "de tots" s'hi puguin manifestar; mes no vinguin a voler fer passar unes absoltes a un difunt, com si fossin un cant triomfal; la voluntat d'un individu que voldria hipotecar el voler de tots a millor profit de la seva subhasta, com si es tractés d'un heroi.

Correu de l'Estranger

L'AGITACIÓ NACIONALISTA
D'ALEMANYA

Lartefacte infernal que esclatà dies passats, al Reichstag, és una trista mostra del desori que impera encara en certs sectors de la vida nacional alemanya. Aquest atemptat no és més que el darrer d'una llarga sèrie que han vingut produint-se, d'alguns mesos ençà, al nord d'Alemanya.

Els autors no han estat descoberts, però els atemptats s'expliquen fàcilment per l'agitació dels nacionalistes extrems. Llurs campanyes estan en relació amb les de la

premsa de la dreta, la qual presenta cada dia Stresemann—el benemèrit ministre d'affers estrangers d'Alemanya, el defensor de les minories—, com un traïdor, i el govern republicà com una colla de crapulosos i d'estafadors.

Fa sis anys que Stresemann prengué la direcció de la política del Reich: amb un coratge, una tenacitat i una habilitat dignes d'admiració ha prosseguit el seu objecte, que era fixar, mitjançant acords amb els seus antics adversaris, el deute d'Alemanya, l'obtenir, al mateix temps, l'evacuació anticipada dels territoris ocupats.

Després d'assolir, en línies generals, aquests objectius, quan mereixia d'entrar a Alemanya amb els honors que corresponien a l'home públic més il·lustre del país, esclata la bomba que, segons diu impudicament l'organ pan-germanista, "és un advertiment al ministre que duia de La Haia el pla Young, i de Ginebra optimistes promeses de pau".

Deixem als nostres lectors que comentin com cal l'actitud dels nacionalistes alemanys. Però la pau s'imposarà malgrat dels baixos propòsits dels homes de mala voluntat.

LA NOSTRA PAGESIA

L'EMIGRACIÓ

EL tema predilecte, ara, d'aquells que diuen que s'interessen per la sort del pagès, és el de l'emigració. Tots es planyen que el pagès, tip i fart de llaurar i conrear la terra, l'abandoni, i emigri a la ciutat.

I és tan greu la preocupació, que àdhuc es constitueixen Juntes de reintegració al camp, com podrien constituir-se per a moltes altres coses.

Això sol, ja dona una idea de la importància del cas.

No creiem, però, en l'eficàcia de tals prevencions. Car perquè en tinguessin, caldria predicar amb l'exemple; i tenim sospites que no n'hi ha ni un — potser sí! — dels que componen aquestes Juntes, que visquin als llogarrets o a les masies, o als pobles on tenen llurs hisendes. I, tanmateix, alguna cosa podrien fer, si entressin en la intimitat del problema.

No han mancat tampoc els intents d'organització. Sense oblidar, en absolut, els treballs, més ben intencionats que no pas pràctics, realitzats per l'organisme obrer, per la Confederació N. del Treball, tenim els Sindicats Agrícoles, la "Unió de Rabassaires" i d'altres, per bé que de no tanta importància.

De tots aquests intents, en parlarem al seu temps.

Concretant-nos, ara, al cas de l'emigració, hem d'afirmar que obeeix a causes molt diverses, a sentiments que s'han congriat després de molts i molts fracassos.

I com sigui que una d'aquestes causes és, suposadament, la situació econòmica del camperol, s'ha volgut desvirtuar la dita, fent córrer que, d'algun temps ençà, la vida, a pagès, va per bé. És possible tot, en aquest món. Però no ens ha estat aclarit on ni quan ni de quina manera.

Per això, abans de fer bona aquesta dita, caldria establir una ratlla divisòria, una classificació per zones o comarques.

Car no hi ha dubte que la situació econòmica i moral del pagès varia amb la latitud i condicions geogràfiques naturals. Un agricultor, propietari o masover, arrendador o jornalier, qui tingui el seu tros a deu, quinze o vint quilòmetres de Barcelona o d'allà on sigui, no pot ésser comparat al que tingui llurs terres a cinquanta, cent o més quilòmetres de la ciutat industrial i populosa.

Les condicions de vida entre un i altre són tan distintes, tan diferents, que no poden confondre's. Per tant, en estudiar el problema de l'emigració del pagès a ciutat, caldrà tenir presents aquesta i d'altres circumstàncies.

No obstant, com sigui que ara es tracta de posar de manifest punts de mira que ja són damunt la taula, seguirem la línia traçada pels altres.

Que la vida del camperol va per bé, ja hi hem quedat abans. Mes no solament és la d'ell que millora, ans la de tots. Comparar la vida de l'obrer d'ara, a ciutat, amb la que passava el treballador de fa vint o trenta anys, fóra una absurditat.

El progrés és general, i com sigui que no pot ésser limitat a indústries o professions determinades, ans les abraça totes, lògicament, incontrastablement, llurs beneficis han d'arribar als més allunyats indrets. Amb això, però, no n'hi ha prou.

Un cop reconeguda aquesta llei d'avenç general, cal pensar tot seguit si assoleix la difusió que li pertoca. I aquí és on veiem com al camp hi arriba amb massa parsimònia.

Han estat inventades, per exemple, les màquines de batre. Tots els pagesos les coneixen i les fan servir? També hi ha les màquines de llaurar. No som en el mateix cas? Se'n podrà dir que, ben sovint, hom pot passar-se de l'una i de l'altra. Acceptat.

Un altre exemple. Els adobs químics. Els coneixen i en gasten tots els agricultors? No. Per què? Tots, però, sense mancar-ne un, els necessiten. I això, perquè no falten els agricultors que desconeixen el valor veritable d'aquesta mena de procediments per millorar la terra. I així, moltes coses, moltes.

I si del terreny d'aquestes coses pràctiques passem al de les que es refereixen a la part fonamental, potser trobaríem els mateixos desconeixements. Que s'expliquen, després de tot, perfectament. I que són, en definitiva, els que contribueixen a aquesta emigració que tant i tant ens preocupa a tots, vermells i blancs, negres i grocs.

Andreu DE LA VALL.

Aclariments innecessaris

HEU-VOS aquí la pregunta que m'ha estat feta per dos obrers catalans a propòsit d'algunes afirmacions contingudes en l'article "L'entesa cordial" aparegut, la setmana passada, en aquestes mateixes columnes.

"El "republicanisme" del qual parlem—pregunten—, és una afirmació purament platònica, o significa que els republicans d'ací estaran disposats a col·laborar amb un partit republicà espanyol, si aquest aixeca un programa federal?"

Jo crec que tots els republicans catalans, des de Rovira i Virgili fins a Jaume Bofill i Mates, en dir-se republicans, deixen entendre que es proposen realitzar una política republicana. I sembla innecessari afegir que si un partit republicà alcés una bandera federal amb garanties interessants per a nosaltres, no hi hauria un sol republicà d'ací que no estés disposat a donar-li la seva adhesió.

Si les esquerres no estessin tan desfetes, si l'experiència de la història no ens hagués alligonat, si els republicans defensessin sincerament una solució federal, els nostres republicans, no farien, probablement, tanteres reserves. Fins ara, però, no hi ha cap motiu per creure que la mentalitat de la majoria dels republicans hagi canviat, i el programa federal compta encara amb pocs defensors.

Però si a Catalunya s'arribés a formar una vasta opinió republicana i es consolidés un gran partit republicà on a l'esquerra, al centre i a la dreta hi cabessin tots els republicans de casa nostra, un altre fóra l'esdevenidor polític d'Espanya. Davant la realitat d'un fort partit republicà, els republicans reaccionarien, i aquella solució federal que avui encara sembla difícil i llunyana, s'aniria dibuixant amb una clara possibilitat".

El platonisme a què alludeixen els dos obrers comunicants, no existeix. Existiria si els nostres republicans projectessin romandre en un estat de passivitat permanent, fossin les que fossin les circumstàncies polítiques. Però laborar d'acord amb els ideals de república i democràcia pel progués cultural i material del país, des de les corporacions públiques o des del Congrés, quan el sufragi universal hi porti els representants del poble, no és, al nostre modest entendre, un programa platònic.

Es més platònic, és clar, que el no renunciar a una possible col·laboració ministerial monàrquica, però és una mica més digne.

DOMENEC DE BELLMUNT

Els avantatges de l'automòbil

EL doctor Johnson Myddlen, famós metge anglès, ha donat recentment una conferència, a Londres, per tal de demostrar els avantatges que té l'automòbil des del punt de mira terapèutic.

Heu-vos-en ací alguns:

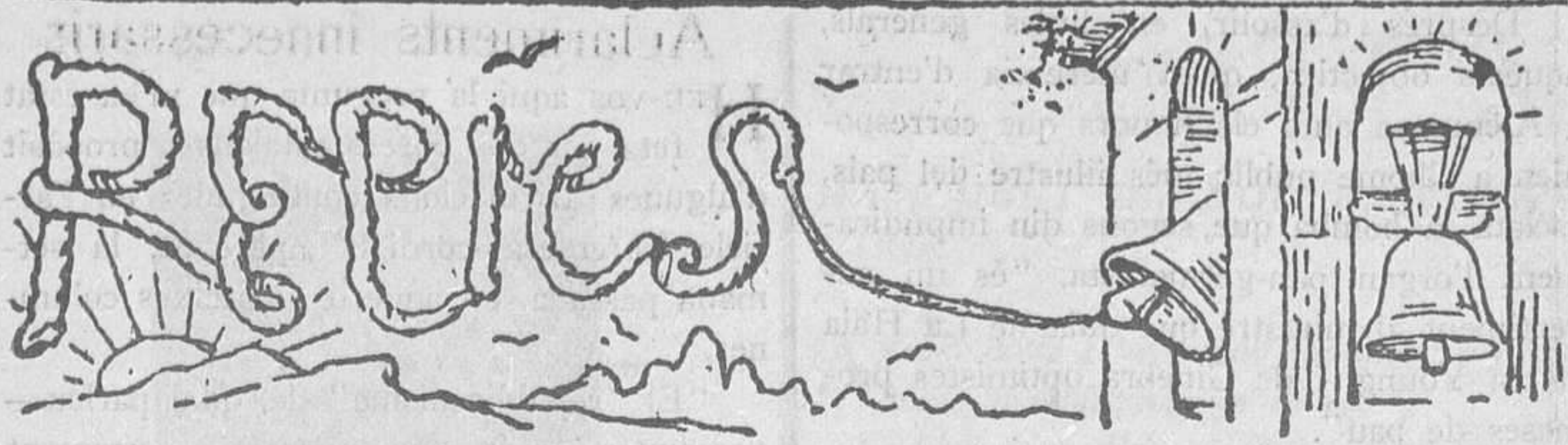
Primer. — Augmentar els glòbuls roigs, essent molt útil, doncs, per a combatre l'anèmia.

Segon. — Es un estimulants de la nutrició dels teixits — es refereix als de la carn, naturalment —, com ho demostra l'estudi comparatiu dels anàlisis de l'orina, realitzats en tota persona abans i després d'una llarga excursió automobilística.

Tercer. — Augmenta l'oxigenació de la sang, tot estimulants la funció pulmonar.

Quart. — Regularitza les funcions gastrointestinals; desperta la gana; aplaca la sobreexcitació del sistema nerviós; desvetlla el cervell de preocupacions.

O sigui, que, segons aquest metge, l'automòbil és el "cúralotodo", la panacea.

GASOS A LLESQUES?

Un químic alemany — alemany havia d'ésser — ha descobert ara que el gas hidrogen és perfectament divisible.

Per a demostrar-ho, l'ha seccionat en dues parts, com aquell que parteix una llimona.

Ignorem, altrament, quin efecte farà, a casa nostra, el descobriment de la divisibilitat de l'hidrogen. Allà ells!...

A nosaltres, que no ens toquin la mica d'oxigen que encara podem respirar.

JA ENS FARAN OBRIR L'ULL, JA!

En el Congrés d'Oftalmologia celebrat darrerament a Holanda, s'ha dit, per eminències de peus de plom, que els oculistes de la nostra terra tenen molt de talent.

Es allò de "la funció crea l'òrgan".

En un país on hi ha tanta gent que té pa a l'ull i que no hi veu més enllà del nas, per força havien d'eixir-ne savis oculistes.

LA FEINA D'EN JA-FA

Més que important, famosa, promet ésser la Conferència que la Societat de les Nacions prepara referent al desarmament naval de tot el món.

El que no sabem és per quins set sous l'ajornen fins a darrers de Desembre.

D'aquí a allavors, qui sap qui serà viu. I qui sap, també, quants cuirassats, torpediners, dreadnoughts i submarins de tota mena hauran construït de més les Nacions de la Societat.

QUANTS POBLES EM NOMENES!

Ha visitat la nostra Exposició Internacional el gran xerif Muley Mohamet Ben Otham El Alami El Hassani.

Recristina!

Aquest sí que no devia pas pagar una sola entrada; o si no, no hi hauria dret.

REIALESES

Per telègraf ens anuncien la mort de Mister Baron, rei dels conreadors i importadors del tabac, qui ha deixat — diuen — més de cinc milions de lliures esterlines.

Ja estem veient qui el plorarà, encara que no li toqui ni un trist "caliquenyó" de l'herència:

L'Emili Junoi, el rei dels fumadors.

AVIS ALS "VIRTUOSOS"

A l'"Escola Municipal de Música" ha quedat oberta la matrícula per a un curs d'ensenyament de variats instruments.

Ho posem en coneixement de tots aquells membres de la vella política que tinguin rovellada la "trompa" o el "violon".

L'AVELLANA PLENA... I PERDUDA

A Reus, a Falset, a Tortosa, l'aiguat formidable se'ls ha emportat les avellanes que ja tenien gairebé collides.

Diu que no es pot dir blat que no sigui al sac, i encara ben lligat.

Ara s'haurà de dir de les avellanes:

No es pot dir avellana, que no sigui emmagatzemada, i encara ben torrada.

TRANQUILS I CONFEDERATS

A l'Argentina, ha estat llançada la idea d'anar a una unió duanera sudamericana.

Això seria el primer pas vers una gran confederació política sudamericana.

La idea ens sembla excel·lent. Confederació europea... confederació sudamericana... confederació de tots els pobles del món... Fraternitat universal!...

Em penso, però, que no fa pas massa goig a tothom. ¿Què en diuen, d'aquesta confederació sudamericana, els Estats Units?

Probablement, no en diran res. Però procuraran que no es faci.

FILATELIA CRISTIANA

L'import de la venda dels segells de correu de la Ciutat del Vaticà passa ja de cent milions de lires.

Heu-vos ací un nou mitjà de fer diners. Us constituïu en Estat, com aquell qui posa pis, i exploteu les aficions filatèliques de la gent.

ELS QUE ES DECLAREN

Marcel·lí Domingo ha fet declaracions polítiques.

Unes declaracions que no deixen de tenir molla, perquè enclouen un programet, que Déu n'hi dó.

El que més ens ha engrescat, però, ha estat allò que diu del senyor Lerroux: "Es un republicà cada dia més conservador".

Podia dir-ho més clar: "Un republicà cada dia més en conserva".

ENCARA QUEDEN BANDOLERS!

A Grècia, uns excursionistes van ésser segrestats per uns bandits, i, malgrat els dies transcorreguts, no han pogut ésser rescatats... perquè, pel rescat, els malfactors demanen quatre milions de dracmes.

Es un encís que ens manca a les muntanyes del Tibidabo.

¿Com no hem cuitat a establir-lo ara, amb motiu de l'Exposició?

Cal pensar en tot, i aquestes coses fomenten, indubtablement, el turisme.

JOCS DE PARAULES I ALTRES JOCS

En el seu discurs al palau de Venècia, Mussolini ha dit que la llibertat de la qual parla la democràcia és una il·lusió ingènua.

Preferim la ingenuïtat a certs maquiavelismes.

UNA REBEQUERIA

J. M. de Sagarra ha dedicat un article a E. M. Remarque i al seu llibre *Res de nou al front Oest*.

Sagarra, amb el seu desmenjament de sempre, diu que aquest llibre no té importància, que és poc original, etc., etc. I diu que el seu és un èxit trist.

Deurà ésser més alegre el d'All i salobre.

De totes maneres nosaltres no creiem en la sinceritat de J. M. de Sagarra. Estem segurs que el llibre li ha agradat. Ell té talent—encara que faci tot el que vulgui per demostrar-nos el contrari—, i el llibre de Remarque li ha d'haver agradat per força. El que passa és que ha volgut fer una rebequeria de poeta.

Sagarra, noi, no siguis dolent! fes bondat!...

El despertador

—Què se li ofereix, al jove?

Un "Longines" d'aquests primers?

Un rellotget de polsera?

Un cronòmetre d'or fi?...

En tenim de totes mides, de tots preus, de tots estils...

—Res d'això. Jo necessito un despertador senzill, que ja fa molt temps que busco i que mai puc aconseguir.

—Despertadors?... No ens en manquen!

Prou n'hi ha de ben bonics; aquest, que sempre va a l'hora, mai falla i té molt bon dring;

n'hi ha uns de silenciosos que no molesta el tac-tic;

n'hi ha amb el toc de campana, n'hi ha que canten com els grills...

Aquí té una meravella:

aquest, fins es veu de nits;

completament a les fosques,

un infant pot distingir

l'aguilla, l'hora que marca,

el quart, el minut precis...

—Sí, sí..., ja veig que són macos,

aquests rellotges..., molt fins...

Però és que a mi em convindria

¿com diré, pobre de mi?...

un despertador que em tregui

la mandra que em té ensopit,

i la son de les orelles

que em ve de tant viure als Lliris;

un despertador que em mogui

tots els nervis que al cos tinc,

que m'exalti les potències,

i que em faci alçar del llit

de l'abjecció, de l'abúlia,

del "tant me fa" i l'"ai, què tinc!",

per tornà a aquella política

que enyoro d'ençà que visc

encaparrat amb la boxa

i els resultats deportius

del fútbol i de les curses...

Un despertador, en fi,

que em desperti l'esperit,

que em desperti el cor i l'ànima...

—Ah, no!... D'aquests, no en tenim;

ni n'hi ha en tot Catalunya,

ni cap fabricant suís

n'ha tret el model encara.

Més, com que em plau el servir

i acontentar la parròquia,

li daré un consell d'amic

que no se'n farà cap "quarto":

Per despertar l'esperit,

la consciència política

i tot ço que vostè diu,

no calen les estridències

d'un mecanisme infantil

com els que venem nosaltres

per fer-se cridà a les cinc...

Per desvetllar la consciència,

per despertar l'esperit,

deixi's estar de rellotges;

llegeixi l'obra d'En Pi.

—D'En Pi i Margall?...

Es clà!... És l'únic

que li farà fè el cap viu!

FORLIFE

A L'EXPOSICIO, DAVANT DE LA FONT GRAN

—M'agrada més quan l'aigua és vermella, perquè s'assembla més al vi.

R. T. (Blanes). — Ja devia llegir l'advertiment que femem als nostres corresponents. Així comprendreu que no ens interessi ço que ens envieu.

R. A. i C. — Aniran els vostres. Però no ens podem comprometre a que sigui semanalment.

J. A. M. — Anirà. Però procureu condensar un xic el vostre pensament, car disposem de poc espai.

Corresponsal (Igualada). — Va.

P. S. A. (Sant Sadurn). — Li diem el mateix que al nostre comunicant de Blanes.

D.C. — Agraïts a les vostres paraules. L'article anirà.

Tit (Esparraguera). — Va.

J. V. — No ens serveix.

D. C. — Anirà.

Volney (Calonge). — Ja no cal dir-ho. I molt agraïts.

J. E. (Sitges). — Li agraim l'avis. No ens sembla, però, que tingui raó. També li agrairiem — moltíssim! — que ens donés les proves referents a aquest redactor i ens digués de quin redactor es tracta.

E. R. i F. — Anirà.

Amadeu. — No farem res.

AQUEST NUMERO

ESTA REVISAT

PER LA CENSURA

Imp. "La Campana". — Om. 8. — Barcelona

LA CARICATURA A L'ESTRANGER

ELS ESTATS UNITS D'EUROPA

—Aviat ja els tindrè tots.

"Kladderatsch", Berlín.

ABANS DE LA VISITA D'EN MACDONALD A AMERICA

L'oncle Sam: —Oh! Mira John Bull, que ve a parlar-me del desarmament naval! Almenys amaguem aquests!

"Mucha", Varsòvia.

LES CASES QUE TRONTOLLEN

La Pau: —Tenia un aspecte sòlid, fa deu anys, quan jo m'hi vaig instal·lar.

"Ruy Blas", París.